

האנשים השקופים: כך עובדים בעיניים על עובדי הקבלן

עודכן 20:56 25/12/2010 [אריק וייס](#)

כ-150,000 עובדים ישראלים מנוצלים באופן מחפיר, כל פעם על ידי מישהו אחר. האנשים האלה עובדים בשכר מינימום ללא תנאים סוציאליים, ללא חופשות, ללא פנסיה ומרומים שוב ושוב בידי חברות קבלן נצלניות שעושות הכל כדי לעקוף את חוקי העבודה

קוראים לו דניאל. אולי עברתם על פניו פעם, בכניסה לקניון, בבית הספר של הילד, באיזה בוטקה מעופשת. כבר שש שנים הוא עומד בכניסה למקום כלשהו. הנוף מאחוריו לפעמים משתנה, אבל הכל נשאר אותו דבר. השכר תמיד יגרד את המינימום והוא לנצח ירגיש כמו דמות רפאים שקופה שאף אחד לא רואה.

אך בביקור קצרצר בביתו גילינו שמאחוריו מסתתר סיפור מטורף - קריירה של שחקן שנבחרת הקטרגל של ברית המועצות, דוקטורט בפילוסופיה ואפילו קדנציה כחבר פרלמנט בצ'צ'ניה. כשהגיע לארץ המובטחת הכל כמובן התפרק. "מצאתי את עצמי בלי עבודה", הוא נזכר. בחיפושיו בעיתונים הוא מצא עבודות בשמירה ועבד בארבע חברות שונות בשש השנים האחרונות. למעט האחרונה, כולן גנבו אותו: לא ימי הבראה, לא חופשה ובטח שלא פנסיה ופיצויים.

דניאל הוא אחד מ-150,000 בני המזל שעובדים היום כעובדי קבלן בישראל. הם התחתית של התחתית - אלה שמנקים אחריכם מדי יום ומבקשים לפתוח תיק. אבל לא הם הסיפור כאן, אלא האנשים שמעסיקים אותם. אחד הכוכבים הגדולים ביותר של התחום הוא מוטי שחם. שחם מסתובב כאן מאז שנות ה-80. פעם אחר פעם, רשיונו נשלל ובית המשפט קבע שאסור לו להעסיק עובדים, אך הוא תמיד הצליח להשתחל בחזרה.

אז איך זה עובד? שחם הסתבך בפעם הראשונה בשנת 2001, כאשר רישיונה של חברת "תנופה - שירותי כוח אדם" נשלל בשל מה שהוגדר "פגיעה מתמשכת בזכויות העובדים". הוא לא ויתר ורכש חברה נוספת בשם "כיוון ודרך - שירותי כוח אדם". שנה לאחר מכן גם רישיונה נשלל. שחם הבין את הרמז והקים את חברת "נורמה כוח אדם", הפעם על שם בנו אודי, צעיר בן 18 שמשמש איש הקש שלו. גם רישיונה של חברה זו נשלל, ושחם פתח שתי חברות נוספות "עוצמה כוח אדם" ו"צ'אלנג'", שגם הן ממשיכות להעסיק עובדים בתנאים מחפירים.

"התופעה הזו היא סוג של עבדות"

י, גמלאי שמשלים הכנסה כדי לעזור לילדים במשכנתא, הוא אחד מעשרות האנשים שתובעים את שחם. התביעות האלה גורמות ללא מעט גופים להפסיק את ההתקשרות עם חברות משפחת שחם, אך רבים אחרים נשארים. השבוע ניסינו להגיע למוטי ואודי שחם, אולי אפילו כדי לקבל הסבר שיניח את הדעת, אך לא ממש הצלחנו.

אז המשכנו לחפש תשובות, הפעם אצל חברת "אדיר אבטחה", גם היא אחת הכוכבות הגדולות של בתי הדין לעבודה. מאז היווסדה, התחלף שם החברה שוב ושוב כדי לאפס את זכויות העובדים. את הדלת של המשרד לא פתחו לנו, אך בדלת הסמוכה עובדת חברת "תום אבטחה", ועלתה התהייה האם מדובר בגלגול נוסף של חברת "אדיר". במקום מכחישים כל קשר, אך מסמכים של חברת "אדיר" שנמצאו במקום מעלים תהיות רבות.

המנגנון הזה משמר את עצמו מפני שכולם מרוויחים מלבד אלה שקולם לא נשמע. במדינה שמאבטחת את עצמה לדעת תמיד יהיה מישהו שיחליף את דניאל ואת חבריו, שפשוט ימשיכו לחברה הבאה בתור. "התופעה הזו היא סוג של עבדות", בעצם היה צריך להעביר את כל הדבר הזה מהעולם, "אומרת חברת הכנסת שלי יחימוביץ'."

העסקה ישירה

מעסיקה

משלם לעובד על עבודה :

- שמירה
- מזכירות
- תכנות
- בנייה
- סיעוד

\$3 לשעת עבודה

עובד

מקבל שכר על עבודתו:

משכורת חודשית

תנאים סוציאליים :

- ביטוח
- פנסיה
- ימי חופשה
- הטבות
- צבירת ותק (שיפור תנאים לאורך הזמן)

ביה"ד אישר להסתדרות להשבית את המשק החל מיום רביעי

השביתה - במסגרת המאבק למען עובדי הקבלן; תכלול את נתב"ג, שם היא תתקיים בין 06:00-12:00 באותו יום; צפויים שיבושים גם באגד, דן והרכבת; הלימודים אמורים להתנהל כסדרם, אך עובדי המשק והמינהל לא יגיעו לעבודה; נדחתה טענת המעסיקים הפרטיים והאוצר כי ההסתדרות אינה יכולה לשבות עבור עובדים שהיא אינה מייצגת. ההסתדרות מעוניינת להתחיל בקליטה של עובדי קבלן במגזר הציבורי - בדגש על עובדי ניקיון, מורים ועובדים סוציאליים בעמותות ועוד - ועובדי ניקיון במגזר הפרטי. עובדי חברות השמירה כרגע אינם נמצאים על הפרק, משום המורכבות של קליטתם בשל דרישות הביטחון (הקמת מחסן נשק, הדרכות קליעה ועוד), אך בהסתדרות מקווים כי קליטה מסויימת שלהם תיעשה בשלב מאוחר יותר. באוצר, לעומת זאת, מתנגדים לקליטה ומוכנים לשפר באופן משמעותי את תנאי העבודה, כגון תוספת שכר של 25%, אכיפה דרוגנית יותר של חוקי העבודה על עובדי הקבלן ועוד. ממשרד האוצר נמסר הערב כי "לצערנו ההסתדרות משתמשת ולא בפעם הראשונה בכלי השביתה בצורה צינית מתוך אינטרסים לא ענייניים על חשבון הפגיעה באזרחים ובמשק. המדינה והמעסיקים ימשיכו להוביל מהלך מהותי וריאלי לשיפור תנאי עובדי הקבלן ומיקור החוץ ועל כן אין עילה לשביתה."

מיקי פלד, כלכליסט 2.2.2012

העסקה לא ישירה

חברות כח אדם, חברות קבלן

מעסיק

משלם לחברה על שרות :

- שמירה
- מזכירות
- תכנות
- בנייה
- סיעוד

\$2 לשעת עבודה

"חברת קבלן"

מקבלת תשלום על שירות:

משלמת לעובד על עבודתו:

- שמירה
- מזכירות
- תכנות
- בנייה
- סיעוד

\$1 לשעת עבודה

עובד

מקבל שכר על עבודתו:

משכורת חודשית נמוכה מאוד ללא תנאים סוציאליים

לפרטים נוספים ועדכונים :

J14.org.il

פייסבוק – "מאבק עובדי הקבלן"